

การผ่านแดน เป็นกลไกสำคัญในการค้าระหว่างประเทศ เป็นทั้งการเปิดโอกาสในการเข้าถึงตลาดของประเทศอื่น ๆ ที่ไม่สามารถเข้าถึงโดยตรงได้ เห็นได้จากการขนส่งสินค้าผ่านประเทศที่ไม่มีท่าเรือไปยังประเทศที่มีท่าเรือ และเป็นวิธีการเลือกใช้เส้นทางขนส่งที่สั้นและปลอดภัย ซึ่งช่วยลดความเสี่ยงและค่าใช้จ่ายในการขนส่ง นอกจากนี้ การผ่านแดน ยังเป็นวิธีการขนส่งสินค้าที่ไม่มีการเก็บอากรสำหรับสินค้าที่นำผ่านแดนเข้ามาในอาณาเขตของตนตามข้อตกลงเกี่ยวกับการผ่านแดนตามความสัมพันธ์ของแต่ละประเทศที่ได้ตกลงกัน ดังนั้น การผ่านแดน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ

พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐^๑ มาตรา ๔ บัญญัติให้ “การผ่านแดน” หมายความว่า การขนส่งของผ่านราชอาณาจักรจากด่านศุลกากรแห่งหนึ่งที่ขนส่งของเข้ามา ไปยังด่านศุลกากรอีกแห่งหนึ่งที่ขนส่งของออกไป ภายใต้การควบคุมของศุลกากร โดยมีจุดเริ่มต้น และจุดสิ้นสุดของการขนส่งอยู่นอกราชอาณาจักร ไม่ว่าจะเป็นการขนส่งนั้นจะมีการขนถ่ายของเพื่อเปลี่ยนยานพาหนะ การเก็บรักษาของการเปลี่ยนภาชนะบรรจุของเพื่อประโยชน์ในการขนส่ง หรือการเปลี่ยนรูปแบบของการขนส่งของด้วยหรือไม่ก็ตาม ทั้งนี้ จะต้องไม่มีการใช้ประโยชน์ใด ๆ ของของนั้นหรือ มีพฤติกรรมใด ๆ เพื่อประโยชน์ทางการค้าเกี่ยวกับของดังกล่าวในราชอาณาจักร”

และ มาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติฯ บัญญัติว่า “ผู้ใดนำของเข้ามาเพื่อการผ่านแดน หรือการถ่ายลำออกนอกราชอาณาจักร ให้ยื่นใบขนสินค้าตามแบบ และปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

ของตามวรรคหนึ่งไม่อยู่ภายใต้ความรับผิดที่จะต้องเสียอากร หากได้ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง และได้นำของออกไปนอกราชอาณาจักรภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร

การผ่านแดนที่มีการข้ามแดนทางบกให้กระทำต่อเมื่อมีความตกลงระหว่างประเทศ”

การที่ของผ่านแดน ไม่อยู่ภายใต้ความรับผิดที่จะต้องเสียอากร นั้น อนุสัญญาบาร์เซโลนา (Convention and Statute on Freedom of Transit)^๒ ซึ่งข้อ ๑^๓ ของ Statute on Freedom of Transit กำหนดไว้สรุปได้ว่า บุคคล สัมภาระ สินค้า ยานพาหนะ และวิธีการอย่างอื่นในการขนส่ง ให้ถือว่าเป็นการผ่านอาณาเขตของภาคีสัญญา เมื่อการเดินทางนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการเดินทางทั้งหมดซึ่งเริ่มต้นและสิ้นสุดเลยเขตแดนของภาคีสัญญาที่มีการผ่านอาณาเขตนั้น ไม่ว่าจะเป็นการเดินทางดังกล่าวจะมีการถ่ายลำ (transshipment) เก็บของในคลังสินค้า แยกจำนวน หรือเปลี่ยนยานพาหนะในการขนส่งด้วยหรือไม่ก็ตาม การขนส่งในลักษณะนี้เรียกว่า “การขนส่งในขณะผ่าน” (traffic in transit) และความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (The General Agreement on Tariffs and Trade)^๔ ซึ่งข้อ ๕^๕ เสรีภาพในการผ่านแดน ก็มีข้อกำหนดเรื่อง “การขนส่งในขณะผ่าน” (traffic in transit) ในทำนองเดียวกับข้อ ๑ ของอนุสัญญาบาร์เซโลนา นอกจากนี้ ยังได้กำหนดให้การขนส่งในขณะผ่านแดนได้รับยกเว้นอากรศุลกากรและอากร ค่าผ่านแดน หรือค่าภาระอื่น ๆ ซึ่งเรียกเก็บกับการผ่านแดนด้วย จากสนธิสัญญาดังกล่าว จะเห็นได้ว่า การผ่านแดน (transit) ไม่ใช่การนำเข้าหรือการส่งออก เนื่องจากในการผ่านแดน (transit) จุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของเส้นทางการขนส่งไม่ได้อยู่ในประเทศที่มีการขนส่งผ่านแดน และสินค้าที่ขนส่งก็มีได้นำมาใช้บริโภคหรือใช้ประโยชน์ในประเทศที่มีการขนส่งผ่านแดนนั้น จึงทำให้มีการยกเว้นอากรศุลกากร รวมทั้ง

อากรหรือค่าภาระอื่นที่เกี่ยวกับค่าผ่านแดน ซึ่งประเทศไทยในฐานะภาคีอนุสัญญาบาร์เซโลนา ค.ศ. ๑๙๒๑ ซึ่งเป็นความตกลงหลายฝ่าย มีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามข้อผูกพันที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าผ่านแดนของประเทศที่ไม่มีทางออกทางทะเล โดยมีอนุสัญญาบาร์เซโลนา เป็นพื้นฐานทางกฎหมายที่ให้อำนาจกรมศุลกากรในการปฏิบัติและออกกฎระเบียบเพื่อรองรับพันธกรณีต่าง ๆ^๒

การผ่านแดนมีหลายประเภท ขึ้นอยู่กับข้อตกลงและความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง อาทิ

- การผ่านแดนตามความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (General Agreement on Tariffs and Trade :GATT ๑๙๔๔)

เป็นการผ่านแดนที่ดำเนินการตามหลักการของความตกลง GATT ซึ่งมีรายละเอียดและพิธีการศุลกากรที่แตกต่างจากการผ่านแดนตามความตกลงเฉพาะ ผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบการขนส่ง เรียกว่า ผู้ขอผ่านแดน

- การผ่านแดนตามความตกลงว่าด้วยการขนส่งทางถนนระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พ.ศ. ๒๕๔๒ (Agreement between the Government of the Kingdom of Thailand and the Government of the Lao People's Democratic Republic on Road Transport)

เป็นการผ่านแดนที่อ้างอิงตามสนธิสัญญาระหว่างไทยและลาว ซึ่งมีรายละเอียดเฉพาะสำหรับการดำเนินการผ่านแดนระหว่างสองประเทศนี้ ผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบการขนส่ง เรียกว่า ผู้ขนส่งผ่านแดน ต้องเป็นผู้ที่ได้รับอนุมัติจากกรมการขนส่งทางบก ในการทำหน้าที่ขนส่งของผ่านแดน และการขนส่งต้องดำเนินการตามความตกลงเรื่องด้านศุลกากรที่เป็นด้านศุลกากรผ่านเข้าและออกและเส้นทางการขนส่ง

- การผ่านแดนด้วยรถไฟระหว่างประเทศไทยกับมาเลเซีย ตามความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งมาเลเซีย ว่าด้วยการขนส่งสินค้าจากฝั่งตะวันออกไปยังฝั่งตะวันตกของคาบสมุทรมลายูและกลับกัน ผ่านแดนไทย โดยการรถไฟแห่งประเทศไทย

การผ่านแดนนี้ การรถไฟแห่งประเทศไทยจะเป็นผู้รับผิดชอบในฐานะ ผู้ขนส่งผ่านแดน เนื่องจากการขนส่งสินค้าของมาเลเซียผ่านแดนไทยจากสุโขทัยไปยังปาดังเบซาร์ และกลับกันในภาชนะบรรจุหรือรถสินค้า

- การผ่านแดนตามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยการผ่านแดนสินค้าระหว่างกรมศุลกากรแห่งราชอาณาจักรไทยและกรมศุลกากรและสรรพสามิตแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๗

ผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบการขนส่งในการผ่านแดนนี้ เรียกว่า ผู้ขอผ่านแดน โดยสามารถผ่านเข้าและผ่านออก ณ ที่ทำการพรมแดน ๖ แห่ง ตามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยการผ่านแดนสินค้าระหว่างกรมศุลกากรแห่งราชอาณาจักรไทยและกรมศุลกากรและสรรพสามิตแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา

- การผ่านแดนตามความตกลงอาเซียนว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าผ่านแดน พ.ศ.๒๕๔๑ (ASEAN Framework Agreement on The Facilitation of Goods in Transit: AFAFGIT)

ผู้ประกอบการผ่านแดนอาเซียน ซึ่งเป็นผู้นำของเข้า ผู้ส่งออกออก ผู้ขอผ่านแดน ผู้ขนส่งผ่านแดนหรือตัวแทนออกของ อย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นผู้ดำเนินการกระบวนการทางศุลกากรเพื่อขนส่งสินค้าผ่านแดนทางบก ระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน ภายใต้ระบบศุลกากรผ่านแดนอาเซียน

ทั้งนี้ ผู้ที่ประสงค์จะขอเป็นผู้ขนส่งผ่านแดนและผู้ขอผ่านแดน ต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข ที่อธิบดีประกาศกำหนด และต้องยื่นคำขออนุมัติ เมื่อได้รับอนุมัติแล้ว ต้องทำสัญญาประกันพันธบัตร และวางหลักประกันเป็นประกันการดำเนินการ โดยกรมศุลกากรได้ออกประกาศกำหนดเกี่ยวกับการขอเป็นผู้ขนส่งผ่านแดนและผู้ขอผ่านแดน ได้แก่

๑.ประกาศกรมศุลกากร ที่ ๑๔๑/๒๕๖๐ เรื่อง พิธีการศุลกากรว่าด้วยการผ่านแดนตามความตกลงว่าด้วยการขนส่งทางถนนระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๐

๒.ประกาศกรมศุลกากร ที่ ๑๖๙/๒๕๖๓ เรื่อง การดำเนินกระบวนการทางศุลกากรสำหรับระบบศุลกากรผ่านแดนอาเซียน (ASEAN Customs Transit System: ACTS) ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

๓.ประกาศกรมศุลกากร ที่ ๑๘๕/๒๕๖๔ เรื่องพิธีการศุลกากรว่าด้วยการผ่านแดนทางอิเล็กทรอนิกส์ ลงวันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

๔.ประกาศกรมศุลกากร ที่ ๑๕/๒๕๖๗ เรื่อง พิธีการศุลกากรว่าด้วยการผ่านแดนตามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยการผ่านแดนสินค้าระหว่างกรมศุลกากรแห่งราชอาณาจักรไทย และกรมศุลกากรและสรรพสามิตแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๗

รูปภาพที่ ๑ การขนส่งผ่านแดน

ที่มา : <https://depositphotos.com/photos/truck-transportation.html>

เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ สรุปวิธีการในการขออนุมัติเป็นผู้ขนส่งผ่านแดนและผู้ขอผ่านแดน ได้ดังนี้

การขออนุมัติเป็นผู้ขนส่งผ่านแดน

การจะเป็นผู้ขนส่งผ่านแดน ตามความตกลงว่าด้วยการขนส่งทางถนนระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้นั้น กรมศุลกากร ได้ออกประกาศกรมศุลกากร ที่ ๑๔๑/๒๕๖๐ เรื่อง พิธีการศุลกากรว่าด้วยการผ่านแดนตามความตกลงว่าด้วยการขนส่งทางถนนระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดให้ผู้ขนส่งผ่านแดน ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขโดยต้องขออนุมัติเป็นผู้ขนส่งผ่านแดนตามแบบแนบท้ายประกาศฯ ณ ด่านศุลกากรใด ๆ และพนักงานศุลกากรจะพิจารณาเสนอผู้อำนวยการสำนักงานศุลกากรหรือนายด่านศุลกากรเพื่อพิจารณาอนุมัติ เมื่อได้รับอนุมัติให้เป็นผู้ขนส่งผ่านแดนแล้ว พนักงานศุลกากรผู้พิจารณาเสนอจะบันทึกข้อมูลการอนุมัติให้เป็นผู้ขนส่งผ่านแดนในระบบอิเล็กทรอนิกส์ จากนั้นผู้ขนส่งผ่านแดน ต้องดำเนินการ ดังนี้

๑. ต้องทำสัญญาประกันและทัณฑ์บนตามแบบแนบท้ายประกาศฯ พร้อมกับวางเงินไว้เป็นประกัน หรือวางหนังสือค้ำประกันของธนาคารในวงเงิน ๑ ล้านบาท

๒. สำหรับผู้นำของเข้า ผู้ส่งของออก ระดับมาตรฐานเออีโอ หรือตัวแทนออกของระดับมาตรฐานเออีโอ เมื่อได้รับอนุมัติให้เป็นผู้ขนส่งผ่านแดน สามารถใช้หลักประกันในการเป็นผู้นำของเข้า ผู้ส่งของออก ระดับมาตรฐานเออีโอ หรือตัวแทนออกของระดับมาตรฐานเออีโอ แทนการวางเงินหรือหลักประกันของผู้ขนส่งผ่านแดน

ขั้นตอนการขออนุมัติเป็นผู้ขนส่งผ่านแดน อาจสรุปเป็นภาพได้ตามรูปภาพที่ ๒

ขั้นตอนการขออนุมัติเป็นผู้ขนส่งผ่านแดน

๑. ยื่นคำขออนุมัติเป็นผู้ขนส่งผ่านแดน ณ ด่านศุลกากรใด ๆ

๒. พนักงานศุลกากรตรวจสอบเอกสารหลักฐาน

๓. พนักงานศุลกากรเสนอคำขออนุมัติต่อผู้อำนวยการสำนักงานศุลกากรหรือนายด่านศุลกากร

๔. ผู้อำนวยการสำนักงานศุลกากรหรือนายด่านศุลกากรพิจารณาอนุมัติ

๕. พนักงานศุลกากรจะบันทึกข้อมูลการอนุมัติให้เป็นผู้ขนส่งผ่านแดนในระบบอิเล็กทรอนิกส์

๖. ผู้ขนส่งผ่านแดนทำสัญญาประกันและทัณฑ์บน พร้อมกับวางเงินหรือหนังสือค้ำประกันของธนาคารในวงเงิน ๑ ล้านบาท หรือใช้หลักประกันการเป็นผู้นำของเข้า ผู้ส่งของออก ระดับมาตรฐานเออีโอ หรือตัวแทนออกของระดับมาตรฐานเออีโอ วางไว้เป็นประกัน

รูปที่ ๒ ขั้นตอนการขออนุมัติเป็นผู้ขนส่งผ่านแดน ตามประกาศกรมศุลกากร ที่ ๑๔๑/๒๕๖๐ เรื่อง พิธีการศุลกากรว่าด้วยการผ่านแดนตามความตกลงว่าด้วยการขนส่งทางถนนระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๐

ส่วนการเป็นผู้ขอผ่านแดน นั้น กรมศุลกากรได้ออกประกาศกรมศุลกากร ที่ ๑๘๕/๒๕๖๔ เรื่อง พิธีการศุลกากรว่าด้วยการผ่านแดนทางอิเล็กทรอนิกส์ ลงวันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ หมวด ๒ ข้อ ๗ กำหนดให้ผู้ประสงค์เป็นผู้ขอผ่านแดน ตามความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (General Agreement on Tariffs and Trade :GATT ๑๙๙๔) สำหรับการผ่านแดนในครั้งแรก ให้ยื่นคำขออนุมัติเป็นผู้ขอผ่านแดนตามแบบแนบท้ายประกาศฯ ณ ด้านศุลกากรใด ๆ และเมื่อได้รับอนุมัติให้เป็นผู้ขอผ่านแดน และได้รับการบันทึกข้อมูลการอนุมัติให้เป็นผู้ขอผ่านแดน ในระบบอิเล็กทรอนิกส์แล้ว กรมศุลกากรกำหนดให้ผู้ขอผ่านแดน ดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. ทำสัญญาประกันทัณฑ์บนตามแบบแนบท้ายประกาศฯ พร้อมกับวางเงินไว้เป็นประกันหรือวางหนังสือค้ำประกันของธนาคารในวงเงิน ๑ ล้านบาท

๒. ในกรณีที่ผู้ขอผ่านแดนไม่ประสงค์จะวางเงินไว้เป็นประกันหรือวางหนังสือค้ำประกันของธนาคารตาม ๑. ให้ผู้ขอผ่านแดนทำสัญญาประกันทัณฑ์บน ตามแบบแนบท้ายประกาศฯ ณ ด้านศุลกากรที่มีการนำของผ่านแดนนั้นเข้ามาในราชอาณาจักร พร้อมกับวางเงินไว้เป็นประกันหรือวางหนังสือค้ำประกันของธนาคารในวงเงินค้ำประกันค่าภาษีอากรของของทั้งหมดสำหรับการปฏิบัติพิธีการศุลกากรว่าด้วยการผ่านแดนแต่ละครั้ง

ให้ผู้ขอผ่านแดนยื่นคำร้องขอคืนหลักประกันต่อด้านศุลกากรที่ได้วางประกัน เมื่อมีการส่งของผ่านแดนออกนอกราชอาณาจักรแล้ว กรมศุลกากรจะดำเนินการคืนหลักประกันต่อไป

กรณีการวางเงินไว้เป็นประกันหรือวางหนังสือค้ำประกันของธนาคารเป็นรายเที่ยว สำหรับของผ่านแดนอยู่ในพิกัดที่อัตราอากรเป็นศูนย์ ให้วางเงินเป็นประกันหรือวางหนังสือค้ำประกันของธนาคารในจำนวนร้อยละ ๑๐ ของราคาของผ่านแดน ส่วนของผ่านแดนที่ใบตราส่งหนึ่งฉบับมีสินค้าหลายประเภท ซึ่งมีราคาและจัดเข้าประเภทพิกัดอัตราอากรที่แตกต่างกัน ให้วางเงินไว้เป็นประกันหรือวางหนังสือค้ำประกันของธนาคารในจำนวนที่คำนวณจากราคารวมของของทั้งหมดคูณด้วยอัตราอากรสูงสุดของของผ่านแดนนั้น

๓. สำหรับผู้นำของเข้า ผู้ส่งออกออก ระดับมาตรฐานเออีโอ หรือตัวแทนออกของระดับมาตรฐานเออีโอ เมื่อได้รับอนุมัติให้เป็นผู้ขอผ่านแดนสามารถใช้หลักประกันในการเป็นผู้นำของเข้า ผู้ส่งออกออก ระดับมาตรฐานเออีโอ หรือตัวแทนออกของระดับมาตรฐานเออีโอ แทนหลักประกันตามประกาศฯ

นอกจาก ผู้ขอผ่านแดนตามประกาศกรมศุลกากร ที่ ๑๘๕/๒๕๖๔ แล้ว กรมศุลกากร ได้ออกประกาศกรมศุลกากร ที่ ๑๕/๒๕๖๗ เรื่อง พิธีการศุลกากรว่าด้วยการผ่านแดนตามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยการผ่านแดนสินค้าระหว่างกรมศุลกากรแห่งราชอาณาจักรไทย และกรมศุลกากรและสรรพสามิตแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๗ ใช้บังคับกับการดำเนินการผ่านเข้าและผ่านออก ณ ที่ทำการพรมแดน ๖ แห่ง ตามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยการผ่านแดนสินค้าระหว่างกรมศุลกากรแห่งราชอาณาจักรไทย และกรมศุลกากรและสรรพสามิตแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา ได้แก่ บ้านหาดเล็ก (จังหวัดตราด) - จามเยียม (จังหวัดเกาะกง) บ้านคลองลึก (จังหวัดสระแก้ว) - ปอยเปต (จังหวัดบันทายมีชัย) บ้านแหลม (จังหวัดจันทบุรี) - ตวง (จังหวัดพระตะบอง) บ้านผักกาด (จังหวัดจันทบุรี) - ปรม (จังหวัดโพลิน) ช่องสะง่า (จังหวัดศรีสะเกษ) - จวม (จังหวัดอุดรธานี) และ ช่องจอม (จังหวัดสุรินทร์) - โอร์เสม็ด (จังหวัดอุดรธานี) โดยผู้ขอผ่านแดน ต้องปฏิบัติตามประกาศกรมศุลกากรว่าด้วยพิธีการศุลกากรว่าด้วยการผ่านแดนทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยอนุโลม ซึ่งรวมถึงการขออนุมัติเป็นผู้ขอผ่านแดนด้วย

ขั้นตอนการขออนุมัติเป็นผู้ขอผ่านแดนข้างต้น จึงอาจสรุปเป็นภาพได้ตามรูปภาพที่ ๓

รูปที่ ๓ ขั้นตอนการขออนุมัติเป็นผู้ขอผ่านแดนตามประกาศกรมศุลกากร ที่ ๑๘๕/๒๕๖๔ เรื่อง พิธีการศุลกากรว่าด้วยการผ่านแดนทางอิเล็กทรอนิกส์ ลงวันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ และประกาศกรมศุลกากร ที่ ๑๕/๒๕๖๗ เรื่อง พิธีการศุลกากรว่าด้วยการผ่านแดนตามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยการผ่านแดนสินค้าระหว่างกรมศุลกากรแห่งราชอาณาจักรไทย และกรมศุลกากรและสรรพสามิตแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๗

ดังนั้น การจะเป็นผู้ขนส่งผ่านแดนหรือผู้ขอผ่านแดนได้ จึงต้องมีองค์ความรู้ที่จำเป็นเกี่ยวกับ ขั้นตอนการพิจารณาอนุมัติ เพื่อความสะดวก รวดเร็ว ครบถ้วนถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด และหากได้รับ อนุมัติให้เป็นผู้ขนส่งผ่านแดน หรือผู้ขอผ่านแดน แล้ว ก็จะมีสิทธิสมัครลงทะเบียนเป็นผู้ประกอบการ ผ่านแดนอาเซียน ตามประกาศกรมศุลกากร ที่ ๑๖๙/๒๕๖๓ เรื่อง การดำเนินการกระบวนการทางศุลกากรสำหรับ ระบบศุลกากรผ่านแดนอาเซียน (ASEAN Customs Transit System: ACTS) ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เพื่อดำเนินการกระบวนการทางศุลกากรสำหรับศุลกากรผ่านแดนอาเซียน ขนส่งสินค้าผ่านแดนทางบก ที่ด่านศุลกากรอรัญประเทศ ด่านศุลกากรหนองคาย ด่านศุลกากรมุกดาหาร ด่านศุลกากรแม่สาย ด่านศุลกากรเชียงของ ด่านศุลกากรแม่สอด และด่านศุลกากรสะเตา ได้ต่อไป

การยื่นคำขออนุมัติเป็นผู้ขนส่งผ่านแดนและผู้ขอผ่านแดนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์

เพื่อให้การบริการของกรมศุลกากรพัฒนาไปสู่รูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ตามเป้าประสงค์ของ พระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งเป็นกฎหมายกลางที่ส่งเสริมการบริการ ในรูปแบบ e-Service ที่จะช่วยลดภาระเรื่องเอกสาร ลดระยะเวลาในการติดต่อราชการ ลดการเดินทาง และช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้มีความคล่องตัวและยืดหยุ่นมากขึ้น กรมศุลกากรจึงได้ออกประกาศ กรมศุลกากร ที่ ๕๔/๒๕๖๖ เรื่อง ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์สำหรับติดต่อกรมศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๖ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ และประกาศกรมศุลกากร ที่ ๙๔/๒๕๖๘ เรื่อง สถานที่ติดต่อเพื่อขอรับข้อมูล ข่าวสารหรือคำแนะนำในการติดต่อกับกรมศุลกากร ลงวันที่ ๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๘ เพื่อแจ้งช่องทาง อิเล็กทรอนิกส์และสถานที่ติดต่อสำหรับการยื่นคำขอหรือติดต่อกรมศุลกากร หรืออธิบดีกรมศุลกากร ไว้เป็นการรองรับการบริการ โดยแจ้งที่อยู่ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (อีเมล) และสถานที่ตั้งของหน่วยงาน ในสังกัดกรมศุลกากร สำหรับการส่งเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ดังนั้น นอกจากการเดินทางมายื่นคำขอ ด้วยตนเองแล้ว ผู้ประสงค์เป็นผู้ขนส่งผ่านแดนและผู้ขอผ่านแดน จึงสามารถใช้ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ ตามประกาศกรมศุลกากรดังกล่าวข้างต้นในการยื่นคำขออนุมัติเป็นผู้ขนส่งผ่านแดนและผู้ขอผ่านแดน ได้อีกช่องทางหนึ่งด้วย

บทความโดย:

นางสาวขวัญสุตา เข้มทอง ผู้อำนวยการส่วนบริการศุลกากร ๓
สำนักงานศุลกากรท่าเรือกรุงเทพ กรมศุลกากร

เอกสารอ้างอิง

๑. พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐
๒. ประเทศไทยได้แสดงเจตนาเข้าผูกพันเมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๕
๓. Article 1

Persons, baggage and goods, and also vessels, coaching and goods stock, and other means of transport, shall be deemed to be in transit across the territory under the sovereignty or authority of one of the Contracting States, when the passage across such territory, with or without transshipment, warehousing, breaking bulk, or change in the mode of transport, is only a portion of a complete journey, beginning and terminating beyond the frontier of the State across whose territory the transit takes place.

Traffic of this nature is termed in this Statute “traffic in transit”.

๔. ประเทศไทยได้แสดงเจตนาเข้าผูกพันเมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๕
๕. Article V Freedom of Transit

1. Goods (including baggage), and also vessels and other means of transport, shall be deemed to be in transit across the territory of a contracting party when the passage across such territory, with or without trans-shipment, warehousing, breaking bulk, or change in the mode of transport, is only a portion of a complete journey beginning and terminating beyond the frontier of the contracting party across whose territory the traffic passes. Traffic of this nature is termed in this article “traffic in transit”

etc.

etc.

3. Any contracting party may require that traffic in transit through its territory be entered at the proper customs house, but, except in cases of failure to comply with applicable customs laws and regulations, such traffic coming from or going to the territory of other contracting parties shall not be subject to any unnecessary delays or restrictions and shall be exempt from customs duties and from all transit duties or other charges imposed in respect of transit, except charges for transportation or those commensurate with administrative expenses entailed by transit or with the cost of services rendered.

etc.

etc.

๖. หนังสือกระทรวงการต่างประเทศ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๘๐๕/๑๐๓๑ ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ถึงกรมศุลกากร เรื่อง ทหหรือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับอนุสัญญาบาร์เซโลนา ค.ศ. ๑๙๒๑

“๑. ประเทศไทยในฐานะภาคีอนุสัญญาบาร์เซโลนา ค.ศ. ๑๙๒๑ ซึ่งเป็นความตกลงหลายฝ่าย มีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามข้อผูกพันที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าผ่านแดนของประเทศที่ไม่มีทางออกทางทะเล ดังนั้น จึงถือว่า อนุสัญญาบาร์เซโลนา เป็นพื้นฐานทางกฎหมายที่ให้อำนาจอกรมศุลกากรในการปฏิบัติและออกกฎระเบียบเพื่อรองรับพันธกรณีต่าง ๆ”

๗. ประกาศกรมศุลกากร ที่ ๑๔๑/๒๕๖๐ เรื่อง พิธีการศุลกากรว่าด้วยการผ่านแดนตามความตกลงว่าด้วยการขนส่งทางถนนระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๐

๘. ประกาศกรมศุลกากร ที่ ๑๖๙/๒๕๖๓ เรื่อง การดำเนินกระบวนการทางศุลกากรสำหรับระบบศุลกากรผ่านแดนอาเซียน (ASEAN Customs Transit System: ACTS) ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

๙. ประกาศกรมศุลกากร ที่ ๑๘๕/๒๕๖๔ เรื่องพิธีการศุลกากรว่าด้วยการผ่านแดนทางอิเล็กทรอนิกส์ ลงวันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

๑๐. ประกาศกรมศุลกากร ที่ ๕๔/๒๕๖๖ เรื่อง ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์สำหรับติดต่อกรมศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๖ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

๑๑. ประกาศกรมศุลกากร ที่ ๑๕/๒๕๖๗ เรื่อง พิธีการศุลกากรว่าด้วยการผ่านแดนตามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยการผ่านแดนสินค้าระหว่างกรมศุลกากรแห่งราชอาณาจักรไทย และกรมศุลกากรและสรรพสามิตแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๗

๑๒. ประกาศกรมศุลกากร ที่ ๙๔/๒๕๖๘ เรื่อง สถานที่ติดต่อเพื่อขอรับข้อมูลข่าวสารหรือคำแนะนำในการติดต่อกับกรมศุลกากร ลงวันที่ ๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๘